

XXIII. Naisten työtupa.

Naisten työtuvan toimintakertomus v:lta 1936 oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Naisten työtuvan johtokuntaan kuuluivat kaupunginhallituksen valitsevat jäsenet pankinjohtaja E. Hj. Rydman puheenjohtajana, toimistonjohtaja J. E. Janatuinen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä arkkitehti S. Lagerborg-Stenius, rouva M. Olki ja tarkastaja M. Sillanpää. Sihteerinä toimi naisten työtuvan toimitusjohtaja P. E. Kiljunen.

Kertomusvuonna johtokunta piti 9 kokousta, joissa käsiteltiin 75 asiaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 79. Käsitellyt asiat koskivat työtuvan toiminnassa esiintyneitä käytännöllisiä kysymyksiä, aloitteita ja esityksiä kaupunginhallitukselle naistyöttömyyden lieventämiseksi, kaupunginhallituksen päätösten toimeenpanoa, töiden suunnittelua y.m.

Toimihenkilöt. Työtuvan toimitusjohtajana toimi P. E. Kiljunen, kirjantalonpitäjänä neiti S. Järvinen sekä kassanhoitajana ja kanslistina neiti K. Virtanen.

Työtuvan johtajattarena toimi neiti I. Allén apulaisinaan räätälimestari F. O. Korhonen ja käsityönopettajat M. Gartz, K. Holmström ja F. Kajava. Työtuvan alaosastolla olivat työnjohtajina käsityönopettajat A. Helo, H. Kukkonen ja A. Rönholm.

Yleiskatsaus työttömyystilanteeseen. Edelliseen vuoteen verraten työttömyys väheni edelleen huomattavasti kertomusvuonna. Erittäin suuri väheneminen on huomattavissa valtion työttömyyskortistoon hyväksytyjen naisten lukumäärässä siitä syystä, ettei työttömien joukossa sanottavasti ollut 45 vuotta nuorempia naisia, joita olisi voitu hyväksyä kyseiseen kortistoon. Mainitusta syystä ei valtion tukemia ammattikursseja ollenkaan järjestetty v:n 1936 aikana.

Työnvälitystoimistoon ilmoittautuneiden työttömien naisten lukumäärä oli kertomusvuonna kunkin kuukauden lopussa seuraava:

Kuukausi.	Työnvälitystoimiston kortistoon merkityjä naisia.	Niistä työttömyyslautakunnan työttömyyskortistoon ¹⁾ merkittyjä naisia.		
		Ilman työtä olevia.	Varatöissä olevia.	Yhteensä.
Tammikuu	1,067	136	207	343
Helmikuu	991	137	207	344
Maaliskuu	862	123	205	328
Huhtikuu	721	111	198	309
Toukokuu	362	72	178	250
Kesäkuu	227	33	93	126
Heinäkuu	312	—	1	1
Elokuu	294	—	—	—
Syyskuu	347	—	87	87
Lokakuu	521	3	87	90
Marraskuu	485	4	187	191
Joulukuu	508	3	183	186

¹⁾ Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön antamien ohjeiden mukaisesti järjestetty kortisto.

Työtupa oli toiminnassa koko vuoden lukuunottamatta kesälomaa heinäkuun 3 p:stä elokuun 2 p:ään, jolloin työtupa pidettiin suljettuna.

Työntekijät. Työtuvassa työskennelleiden lukumäärä kunkin kuukauden alussa sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä kunakin kuukautena näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.		Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.
Tammikuu	106	17,292.0	Heinäkuu	111	4,973.5
Helmikuu	105	17,509.0	Elokuu ¹⁾	103	16,727.0
Maaliskuu	106	16,593.5	Syyskuu	102	17,434.0
Huhtikuu	106	19,755.5	Lokakuu	102	22,142.5
Toukokuu	107	17,275.5	Marraskuu	99	17,475.0
Kesäkuu	111	16,928.0	Joulukuu	106	20,480.5

Työtunnit, joita oli yhteensä 204,586, jakautuivat työn laadun mukaan vuosineljänneksittäin seuraavasti:

Vuosineljännes.	Varsinaisissa töissä.	Urakatöissä.	Erikoistöissä.	Kaikkiaan.
I	18,203.0	29,683.0	3,508.5	51,394.5
II	20,986.5	29,254.0	3,718.5	53,959.0
III	14,457.5	22,050.5	2,626.5	39,134.5
IV	21,517.5	34,595.5	3,985.0	60,098.0
Koko vuosi				
	75,164.5	115,583.0	13,838.5	204,586.0

Vuoden aikana erosi 16 työntekijää. Nuoremmat eronneista saivat työtä muualta, muutamat erosivat vanhuuden tai sairauden takia. Uusia työntekijöitä otettiin 14.

Tapaturmia sattui 1 ja sekin oli lievää laatua.

Työpalkat. Kesäloman alkaessa maksettiin työntekijöille lain edellyttämä joko 4:n tai 7:n päivän kesälomapalkka. V. 1936 maksetut työpalkat kesälomapalkkoineen nousivat yhteensä 805,824: 20 markkaan ollen työtuvassa työskennelleiden keskimäärin ansaitsema viikkopalkka 178: 67 markkaa, v. 1935 169: 60 markkaa. Alin tuntipalkka aputyössä sekä sellaisissa töissä, joita ei voitu teettää urakalla, on edelleen ollut 3 markkaa.

Työpalkkojen jakautuminen työn laadun mukaan näkyy seuraavasta taulukosta:

Vuosi- neljännes.	Työtuvassa suoritetuista						Työntekijäin kotonaan suorittamista töistä maksettujura urakka- palkkoja.	Maksettujura työpalk- koja kaik- kiaan.					
	varsinaisista töistä maksettujura				erikoistöistä maksett.								
	tuntipalkkoja		urakkapalkkoja		tuntipalkkoja								
	kaikkiaan.	keskim. tunn.	kaikkiaan.	keskim. tunn.	kaikkiaan.	keskim. tunn.							
Markkaa ja penniä.													
I	55,896	30	3 07	108,469	75	3 65	15,649	35	4 46	4,475	15	184,490	55
II	64,963	40	3 10	111,559	95	3 81	17,594	60	4 73	5,799	30	199,917	25
III	44,458	60	3 08	89,924	60	4 08	13,723	—	5 22	4,933	50	153,039	70
IV	66,488	95	3 09	154,736	60	4 47	20,619	80	5 17	5,614	30	247,459	65
Koko vuosi	231,807	25	3 08	464,690	90	4 02	67,586	75	4 88	20,822	25	784,907	15

¹⁾ Työntekijäin lukumäärä elokuun 3 p:nä, jolloin aloitettiin työt kesäloman jälkeen.

Tappio työntekijäin työtuntia kohden oli 1:30 markkaa ja työpäivää kohden 9:86 markkaa, vastaavat summat v. 1935 olivat —:93 ja 7:07 markkaa. Lisäys johtui vähentyneestä työtuntimäärästä kulunkien samalla noustessa jonkun verran viime vuoteen verraten. Kohonneista kulungeista oli suurin Suvilahdenkadun 4:ssä saadun lisätilan vuoksi veloitettu vuokra, joka v:sta 1935 korotettiin 50,600 markalla eli 96,500 markkaan; vaikka saatu lisätila käytetään yksinomaan työtuvan alaosaston toimintaa varten, esiintyy se tileissä työtuvan kulunkeina.

Tilauksen hankinta ja tuotteiden myynti. Suurimman tuloryhmän muodostivat edelleen kunnallisilta laitoksilta saadut tilaukset sekä myyntiaitan ja hallimyyvälän kautta tapahtunut tuotteiden myynti. Viimeksi mainittujen myymälöiden myynti nousi huomattavasti entisestään. Lähinnä edellisiä oli yksityisten henkilöiden ja liikkeiden tekemät ostot. Puolustusministeriölle toimitettiin vain joitakin pienemmät tilapäishankintoja.

Työtuvan valmisteista riepumatot olivat kovin haluttuja, ne valmistettiin suureksi osaksi tilaajien tarveaineista. Mattojen kutominen sekä niiden vaatima aputyö antoi työtä n. kolmannekselle koko työtuvan työntekijöistä. Myös työtuvan alaosastolla leikattiin ja ommeltiin vuoden aikana matonkuteita yhteensä 4,636 kg sekä lisäksi köyhäinhuoltolautakunnan työtuvissa 3,942 kg.

Yhdessä köyhäinhuoltolautakunnan työtupien kanssa toukokuun 15—16 p:nä järjestetyissä myyjäisissä myytiin naisten työtuvan tuotteita yhteensä 51,428 markan arvosta.

Määrärahan käyttö ja tilinpäätös. V:n 1936 talousarvioon oli naisten työtuvan osalle merkitty 460,000 markkaa, josta käytettiin 226,444:60 markkaa ja säästöä jäi 233,555:40 markkaa. Kun työtuvan varaston ja kaluston arvo sekä saatavat olivat yhteensä 39,422:20 markkaa pienemmät vuoden lopussa kuin alussa ja siten syntynyt tulo lisäksi käytettiin menojen peittämiseen, oli työtuvan varsinainen tappio kertomusvuonna 265,866:80 markkaa, johon sisältyy myöskin kaluston aiheuttama 1,780:50 markan suuruinen poisto.

Myönnettyä määrärahaa lukuunottamatta työtuvalla oli kertomusvuonna tuloja 2,083,562:30 markkaa, edellisenä vuonna 2,027,747:60 markkaa; menot, työtarpeiden hankinta mukaanluettuna, olivat 2,299,992:15 markkaa, joten tulot olivat 90.6 % kokonaismenoista, edellisenä vuonna 86.4 %.

Työtuvan varat joulukuun 31 p:nä 1936 laadittujen inventaarioluetteloiden mukaan olivat 1,330,880:45 markkaa.

Työtuvan tappio v. 1936 nousi 268,331:25 markkaan. Jos siitä vähennetään hallin voitto 4,244:95 markkaa ja lisätään jo mainittu kaluston poisto 1,780:50 markkaa, jää varsinaiseksi tappioksi edellä mainittu 265,866:80 markkaa. Varat vähenivät 39,422:20 markkaa.

Seuraavassa yhdistelmässä esitetään yksityiskohtaisempia tietoja työtuvan tuloista ja menoista:

Tulot.	Smk.	Menot.	Smk.
Kaupungin myöntämä määräraha	1) 228,944:60	Johto- ja henkilökunnan palkat	1) 304,586:20
Tuloja tehdyistä töistä:		Työ- ja kesälomapalkat	805,824:02
kaupungin sairaaloille ..	138,227:05	Sairausavustuksia	16,814:65
köyhäinhuoltolaitokselle ..	107,283:50	Vuokrat	96,500:—
kansakouluille	284,083:75	Sähkö	30,351:—

1) Tästä 2,500 markkaa Yleinen kunnallishallinto nimiseen pääloukkaan sisältyvältä tililtä Sairaslomasijaiset.

Tulot.	Smk.	Menot.	Smk.
muille kaupungin laitok- sille	111,479: 60	Halkokulut	7,440: —
puolustusministeriölle ..	16,319: 90	Siivous	3,056: 15
suojeluskunnalle	91,684: 80	Kaluston osto ja kunnossa- pito	14,211: 20
yksityisille sairaaloille ..	113,176: 35	Työainekustannukset	932,089: 45
valtion sairaaloille	21,272: 35	Mallienvuokra	4,674: —
muille valtion laitoksille..	10,464: 75	Ilmoitus-, lähetys- y. m. s. kulut	25,948: 75
yksityisille laitoksille ja henkilöille	98,315: 25	Hyvityksiä	48,480: 30
käteisiä	455,870: 50	Myyjäiskulut	7,021: 05
Vuosialennusta	31,219: 85	Kaluston poisto	1,780: 50
Myyntiatian myynti	316,956: 20	Sekalaiset kulut	3,714: 70
Hallin myynti	287,208: 45	Tilisaatava	10,014: 75
	<u>Yhteensä ¹⁾ 2,312,506: 90</u>		<u>Yhteensä ¹⁾ 2,312,506: 90</u>

Tasetili osoitti seuraavat numerot:

Varat.	Smk.	Velat.	Smk.
Saatavia	44,074: 25	Hätäapukomitealta nos- tettu v. 1918—1922 30/6	3,345,567: 96
Varasto:		Rahatoimistolta nostettu v. 1922 1/7—1935	6,465,156: 42
työtuvassa	479,414: 90	v. 1936 nostettu	²⁾ 226,444: 60
hallissa	116,718: —		
myyntiatianssa	149,585: 20		
Kalusto:			
työtuvassa	506,438: 60		
kansliassa	34,649: 50		
Tappio:			
edellisiltä vuosilta	8,440,421: 73		
v. 1936	²⁾ 265,866: 80		
	<u>Yhteensä 10,037,168: 98</u>		<u>Yhteensä 10,037,168: 98</u>

Työtuvan alaosasto. Syystä, että työnvälitystoimistoon ilmoittautuneista työntekijöistä suurin osa oli yli 45 vuotiaita, joille ei voitu järjestää valtion apurahan turvin toimivia ammattikursseja, esitti johtokunta kaupunginhallitukselle, että työtuvan alaosaston toiminta järjestettäisiin pääasiassa näitä 45 vuotta vanhempia työttömiä naisia varten. Kaupunginhallitus hyväksyi esitykset, ja alaosasto oli toiminnassa tammikuun 13 p:n ja toukokuun 31 p:n sekä marraskuun 2 p:n ja joulukuun 31 p:n välisinä aikoina ollen ensin mainittuna aikana työssä 120 ja jälkimmäisenä aikana 100 henkilöä. Alaosaston toimintapaikka oli työtuvan yhteydessä olevassa huoneistossa Suvilahdenkadun 4:ssä.

Työntekijät. Alaosaston työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden alussa sekä heidän yhteenlaskettu työtuntimääränsä kunakin työkuukautena näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.		Työn- tekijöitä.	Työ- tunteja.
Tammikuu ³⁾	67	8,271.5	Toukokuu	92	11,009.5
Helmikuu	119	16,153.0	Marraskuu ⁴⁾	83	10,897.5
Maaliskuu	119	14,515.0	Joulukuu	100	14,987.5
Huhtikuu	115	16,857.5			
				<u>Yhteensä 92,691.5</u>	

¹⁾ Tästä 2,500 markkaa Yleinen kunnallishallinto nimiseen pääloukkaan sisältyvältä tililtä Sairaslomasijaiset. — ²⁾ Lukuunottamatta edellä mainittua määrää. — ³⁾ Tammikuun 13 p:nä. — ⁴⁾ Marraskuun 2 p:nä.

Työpalkat. Työntekijäin päiväpalkka 6-tuntiselta työpäivältä oli vuoden alkupuolella toimineella alaosastolla aluksi 15 markkaa mutta voitiin se korottaa ahkeruuden perusteella 16 markkaan, ja vuoden loppupuolella toimineella alaosastolla koko ajan 16: 50 markkaa. Kaikkiaan maksettiin työpalkkoja 244,442: 95 markkaa, mikä määrä jakautui eri kuukausien kesken seuraavasti:

	Maksettuja työpalkkoja, Smk.		Maksettuja työpalkkoja, Smk.	
	Kaikkiaan.	Keskimäärin tunnilta.	Kaikkiaan.	Keskimäärin tunnilta.
Tammikuu	20,680: —	2: 50	Toukokuu	29,334: 40 2: 66
Helmikuu	40,371: 25	2: 50	Marraskuu ..	29,977: 60 2: 75
Maaliskuu	38,047: 30	2: 62	Joulukuu	41,117: 50 2: 74
Huhtikuu	44,914: 90	2: 66		
			<u>Koko vuosi 244,442: 95 2: 64</u>	

Koska työtuvan alaosastolla työskenteli etupäässä vanhoja naisia, jotka pystyivät vain yksinkertaisempaan ompelutyöhön, leikattiin ja ommeltiin siellä pääasiassa vain matonkuteita; mikäli työntekijät pystyivät, suoritettiin tilaustöitä. Ne, jotka pystyivät urakkatyöhön, siirrettiin työtupaan.

Määräraha, menot ja tulot käyvät selville alla olevasta taulukosta:

Alaosaston toimintapalkka.	Alaosaston toiminta-aika.	Osanottajien lukumäärä.	Myönnetty määräraha, Smk.	Bruttomenot, Smk.	Tulot, Smk.	Nettomenot, Smk.
Suvilahdenk. 4	13/1 — 31/5	120	199,000: —	198,017: 90	18,104: 90	179,913: —
»	2/11 — 31/12	100	84,500: —	81,621: 70	5,380: 40	76,241: 30
		<u>Yhteensä</u>	283,500: —	279,639: 60	23,485: 30	256,154: 30

Säästöä jäi määrärahoista 27,345: 70 markkaa.

Ammattikurssit. Kuten jo edellä mainittiin ei ammattikursseja v. 1936 ollenkaan järjestetty. Ammattikurssien kalustojen arvo joulukuun 31 p:nä 1936 oli 73,696: 15 markkaa; kalusto oli osittain käytännössä työtuvan alaosastolla.

Loppukatsaus. Työtupien toiminta tapahtui kertomusvuonna entiseen tapaan lieventäen siten osaltaan naistyöttömyyttä ja vähentäen köyhäinhoitolautakunnan avustusmääriä, joihin työtuvassa työskennelleet muuten olisivat olleet pakotetut turvautumaan.